

- ▶ **Conclusies uit het nieuwste rapport over het mestbeheer in Vlaanderen**
- ▶ **Wintertoelichting landbouwconsulenten**
27 januari 2022

Praktische afspraken

- ▶ Typ uw naam in als u een vraag wilt stellen.
- ▶ Na de presentatie is er 15 minuten pauze.
- ▶ De vragen worden na de presentatie mondeling beantwoord.
- ▶ De presentatie en opname vindt u nadien op www.vlm.be > Thema's > Waterkwaliteit > Mestbank > Achtergrond > [Brochures, infofiches en presentaties Mestbank.](#)

Vlaanderen
is open ruimte

Vlaanderen
is open ruimte

Mestrapport 2021

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

vlm.be

Mestrapport

- ▶ Jaarlijkse rapportering sinds 2001
- ▶ Artikel 44 van het Mestdecreet
- ▶ Bezorgd aan minister voor Omgeving op 15 oktober
- ▶ Nieuw in 2021: previewronde
  - 15 oktober – 5 november 2021
  - Brede groep stakeholders kon opmerkingen geven

Belangrijkste lessen uit het Mestrapport

5 belangrijke lessen uit het Mestrapport

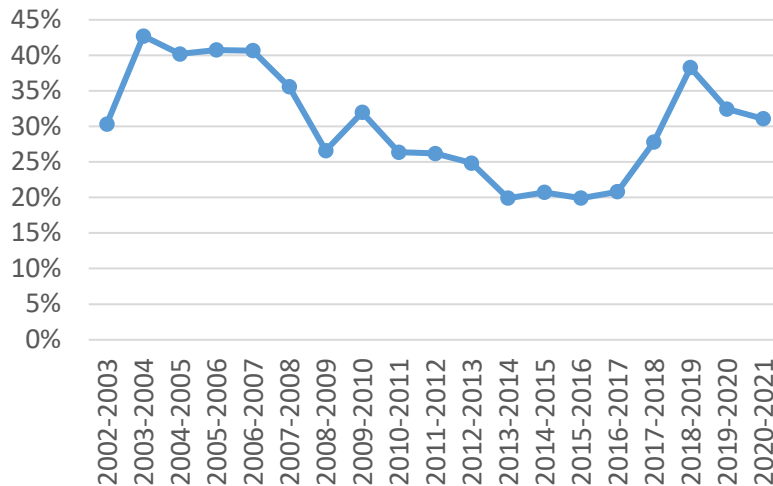
- ▶ Waterkwaliteit in landbouwgebied blijft slecht
  - × Eén van de slechte leerlingen van de klas in Europa
- ▶ Juiste bemestingspraktijken nog onvoldoende toegepast
  - × Nitraatresidu's te hoog
  - × Bemesting berust nog te vaak op oude gewoontes
- ▶ Druk blijft hoog
  - × Mestproductie stijgt
  - × Meer intensieve teelten
- ▶ Maatregelen MAP 6 bereiken niet volle potentieel
  - × Meer later dan vroeg ingezaaide vanggewassen
  - × Minder bemestingsreductie dan verwacht
- ▶ Naleving mestwetgeving moet beter
  - × Versterken handhaving
  - × Betere begeleiding

Waterkwaliteit in landbouwgebied blijft slecht

Kwaliteit oppervlakte- en grondwater

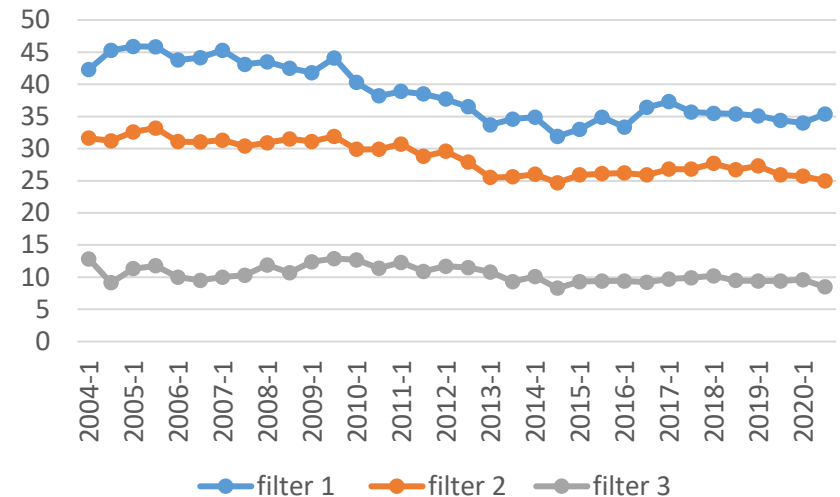
► Oppervlaktewater

% meetpunten boven norm 50 mg nitraat/l

► Grondwater

Gemiddelde nitraatconcentratie (mg nitraat per liter)

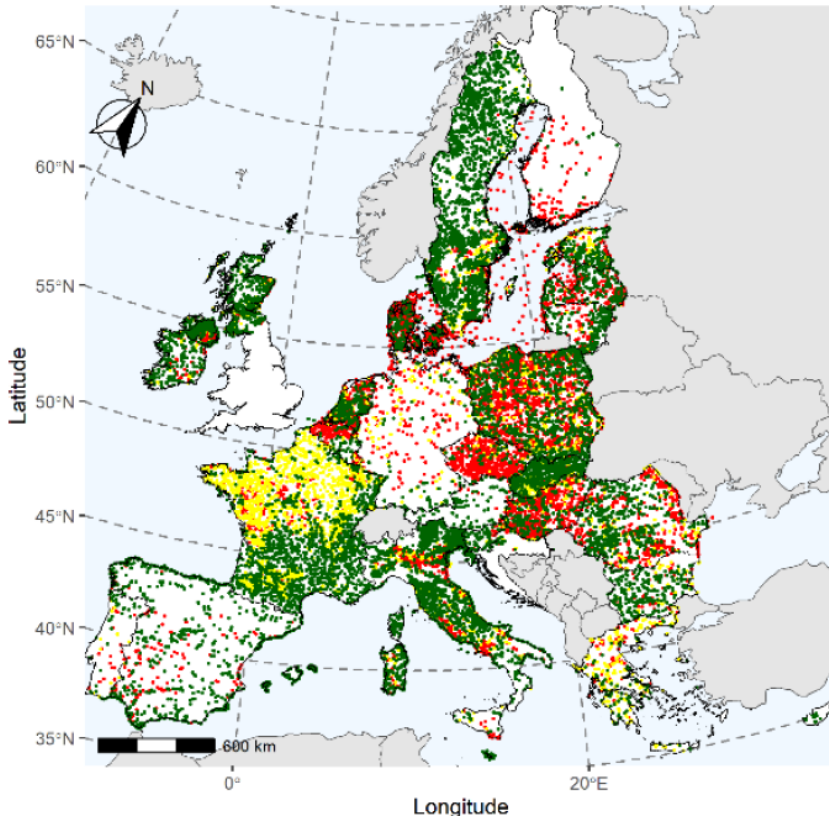

Vlaamse landbouw één van de slechte leerlingen van Europa naar waterkwaliteit

Nitraatrapport van de Europese Commissie 2021

Graad van eutrofiëring in oppervlaktewaterteelpunten

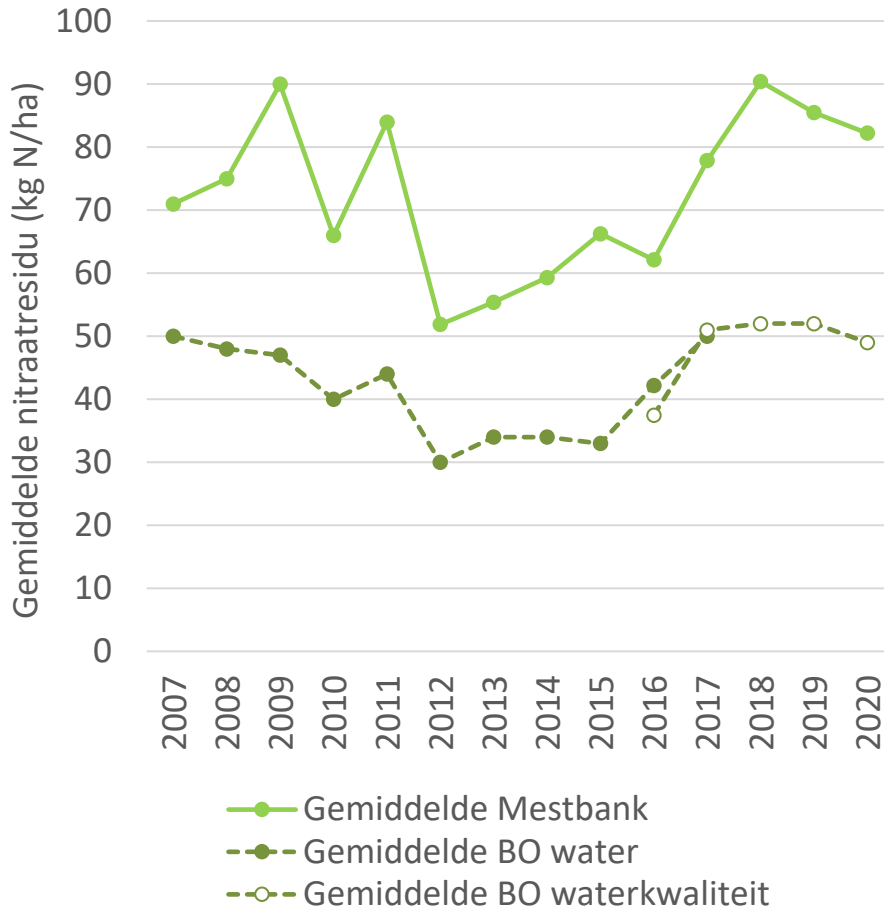
- ▶ Verst verwijderd van de doelstellingen en moeten dringend extra maatregelen nemen:

- België (vnl. Vlaanderen)
- Duitsland
- Luxemburg
- Nederland
- Spanje
- Tsjechië

- ▶ Nitraatrichtlijn is belangrijk instrument voor realiseren doelen Kaderrichtlijn Water en Green deal

Juiste bemestingspraktijken nog onvoldoende toegepast

Nitraatresidu's te hoog

► Oorzaken?

- Verkeerde bemestingspraktijken
- Droge weersomstandigheden

► Oplossing?

- Bemesting volgens 4J's
- Inspelen op veranderende weersomstandigheden
- × Studie "klimaat adaptieve bemestingspraktijken"

Verbetering bemestingspraktijken nodig

- ▶ Lessen uit doorlichting van akkerbouw- en vollegrondstuinbouwbedrijven:

→ Bemesting berust nog vaak op oude gewoontes

Vollegronds
-tuinbouw

→ Stikstofanalyses en bemestingsadviezen vaak niet nuttig ingezet
-> **Winst te boeken bij de toepassing van bemestingsadviezen!**

→ Gefractioneerde bemesting (bemesting in verschillende giften) o.b.v. bemestingsadviezen, biedt de mogelijkheid om in te spelen op de gewasontwikkeling en op de weersomstandigheden

Druk blijft hoog

Mestproductie stijgt

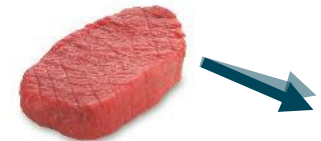
Trend in 2009-2019 / Trend in 2009-2020

▶ Mestproductie → +4%
+2%

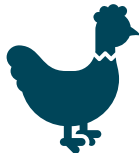
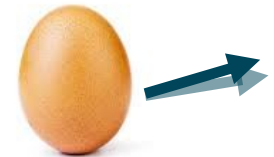
▶ Aantal dieren

→ -4%
-3%

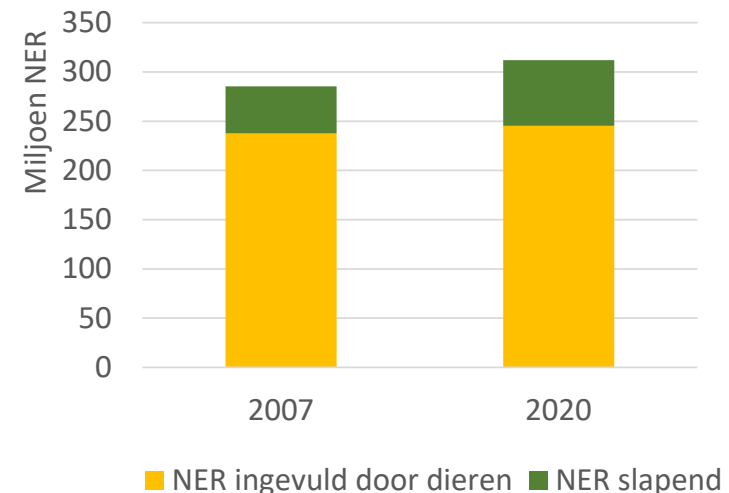
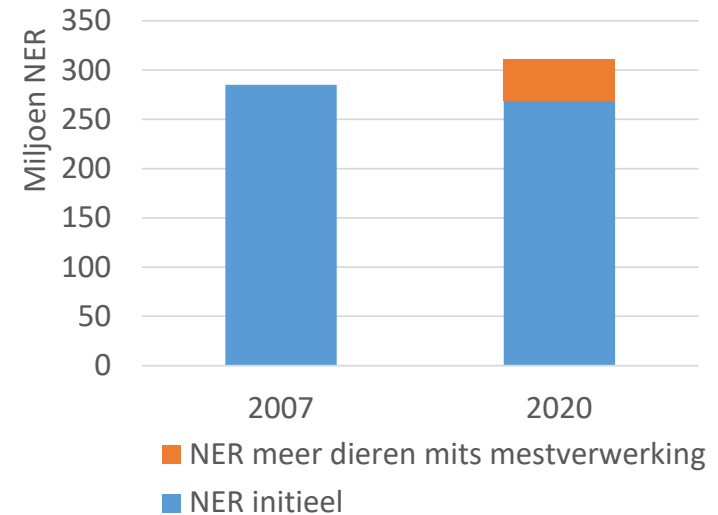
→ -2%
-4%

↗ +52%
↗ +44%

Nutriëntenemissierechten (NER) zijn geen rem op mestproductie

- ▶ Beschikbare NER
  - Toename door uitbreiding mits mestverwerking

- ▶ Invulling van NER
  - NER ingevuld door dieren stijgt
  - Minder dieren dan NER
  - Veel slapende NER

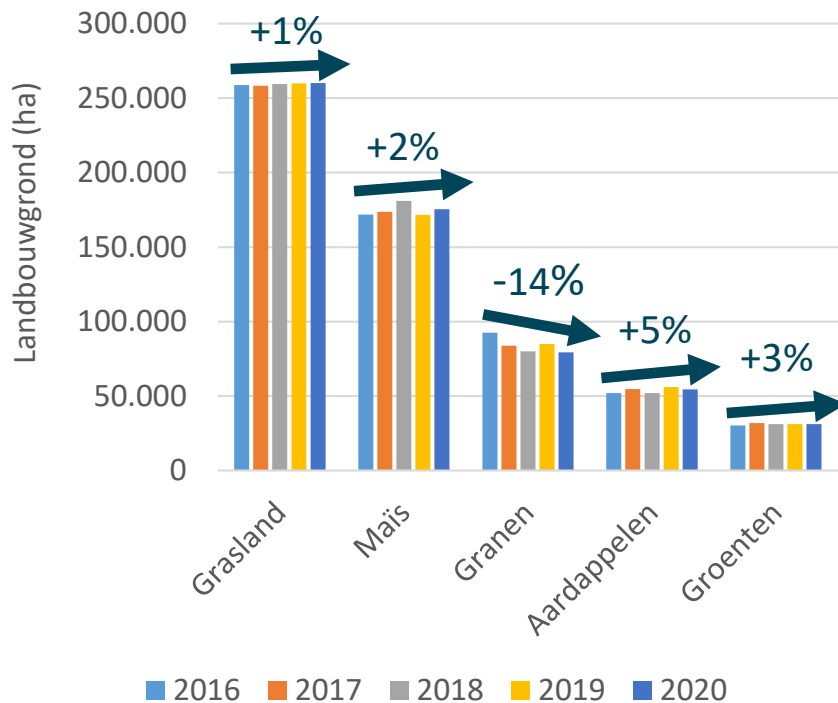

Hoge mestdruk: drijfveer voor fraude

- ▶ Lessen uit doorlichting van bedrijven met veel dierlijke mestproductie:
  - Fraude om hoge kosten voor mestafzet te vermijden
  - Op papier is de mestbalans in evenwicht
  - In realiteit wordt teveel mest gebruikt op landbouwgrond

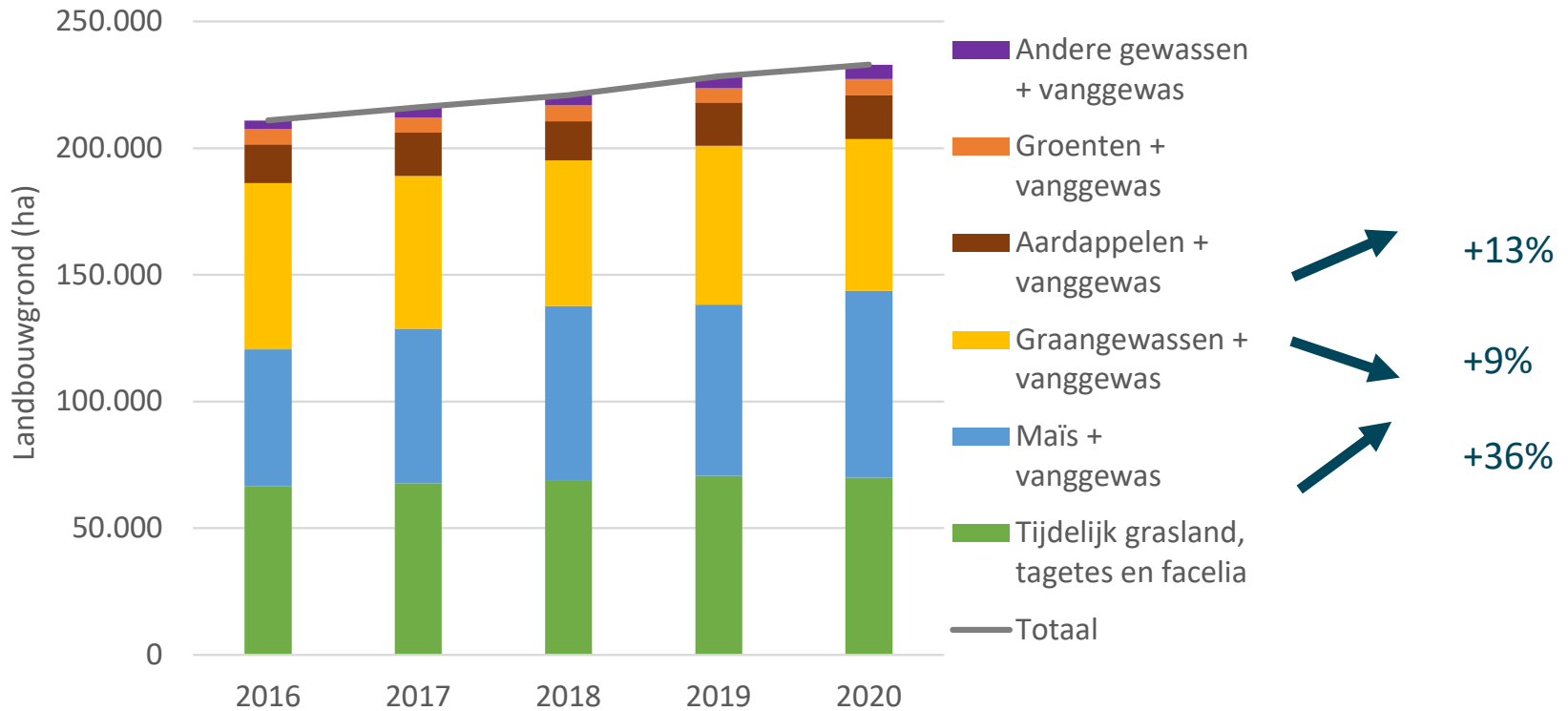
Meer intensieve teelten

- ▶ Intensiever grondgebruik in gebiedstype 2 en 3
  - Groter aandeel landbouwgrond
  - Minder gras
  - Meer aardappelen en groenten

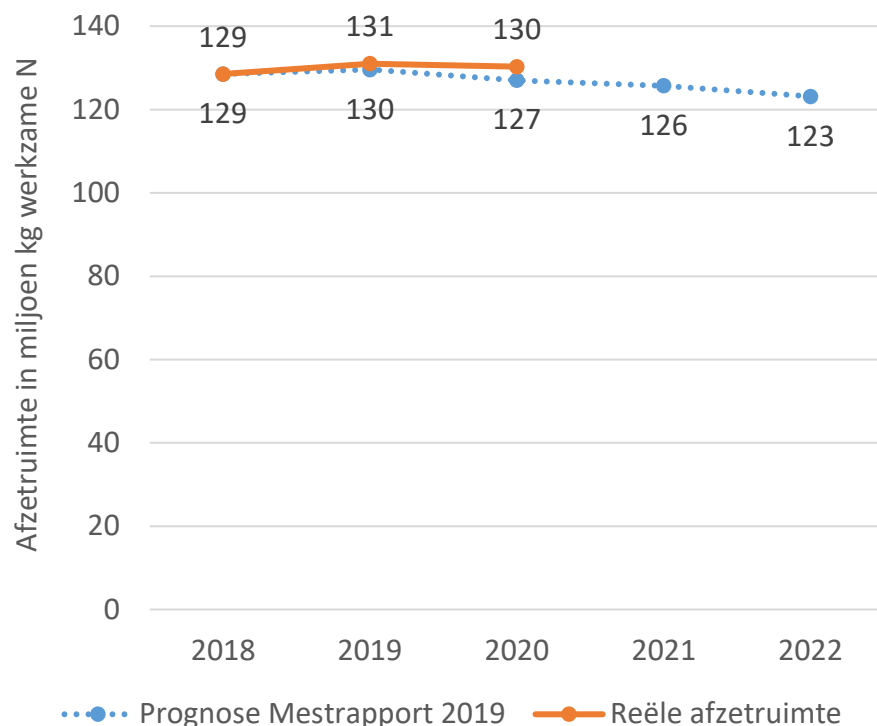
Maatregelen MAP 6 bereiken niet volle potentieel

Meer later ingezaaide vanggewassen

Een tijdig ingezaaid vanggewas na de oogst van de hoofdteelt neemt het resterende nitraat op zodat deze niet meer kan uitspoelen.

Minder bemestingsreductie dan verwacht

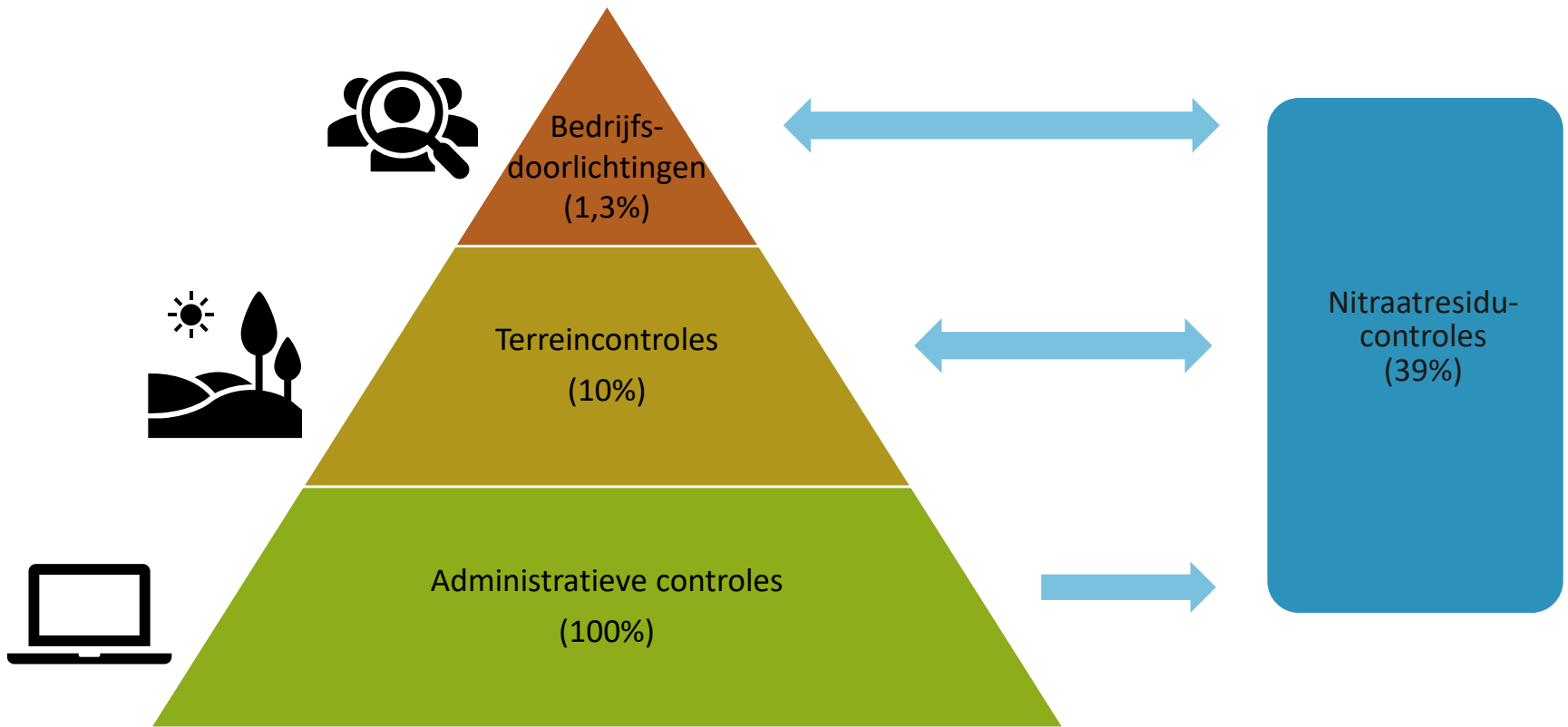

► Oorzaken

- Toename intensief gemaaid grasland (minder begrazing, runderen meer op stal)
- Vrijstellingen

Naleving mestwetgeving moet beter

Toezichtstrategie Mestbank

Inbreukpercentages op terrein

Bemestingspraktijken

5%

Teeltvrije zone

8%

Opslag op landbouwgrond

15%

Opslag op landbouwbedrijf

40%

Mestverwerkings- installaties

37%

Mestvervoer

4% mestafzetdocumenten
19% burenregelingen

Mestsamenstelling

Sterke afwijkingen

4% landbouwers

15% mestverwerkings-
installaties

Lozingscontroles (na melding)

75%

Hoge inbreukpercentages op terrein

Gerichte inzet bedrijfsdoorlichtingen en terreincontroles

Vaststellingen niet representatief voor alle landbouwers en andere betrokken actoren

Wijzen wel op problemen bij de naleving

Gerichte opvolging door Mestbank blijft nodig

Terreincontroles hebben effect

- ▶ Typevoorbeeld: terreincontroles van de teeltvrije zone
- ▶ Inbreukpercentage 50% in 2018 → 8% in 2021

Gedragsverandering moeizaam

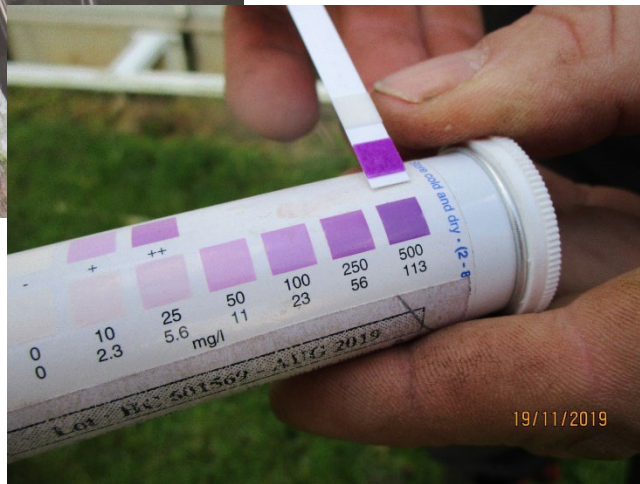
- ▶ Typevoorbeeld: terreincontroles mestopslag
- ▶ Inbreukpercentage blijft 40%
- ▶ Landbouwers passen gedrag pas aan na controle Mestbank

Gedragsverandering moeizaam

- ▶ Typevoorbeeld: doorlichting grondloze tuinbouw
- ▶ Bij 41% van de bedrijven worden gevolgen opgelegd
- ▶ Klein segment bedrijven stuurt gedrag niet bij

Versterken handhaving

- ▶ Digitaal kunstmestregister voor landbouwers en voor kunstmesthandelaars vanaf 2021
- ▶ Verplichte installatie van bijkomende debietmeters op mestverwerkingsinstallaties vanaf 2022
- ▶ MAP 6+
- ▶ Innovatieve technieken

Begeleiding en ondersteuning blijft nodig

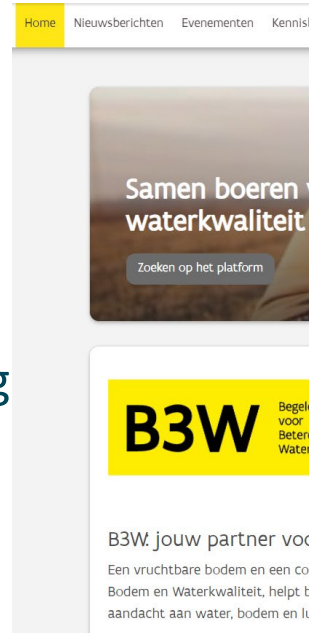
- ▶ Dienstverlening door Mestbank
  - Digitale ondersteuning

- ▶ Begeleidingsdienst voor Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W)
  - 13 onderzoeks- en praktijkcentra
  - Introductie van goede praktijken om nutriëntenverliezen te beperken
  - *Peer-to-peer learning*
    - × Thematische uitwisselingsmomenten
    - × Focusgroepen
    - × Individuele begeleiding
    - × Brede communicatie
  - 2021 eerste werkjaar, sterke digitale werking

▶ B3w.vlaanderen.be

→ Digitaal platform

- × Kennisdeling
- × Kennisuitwisseling

Bij een onderzaai krijgen maïs en gras tegelijk de kans om te groeien. Je kunt het gras samen met de maïs inzaaien of vlak na de opkomst van de maïsplantjes, tot het 10-blad-stadium. Daardoor kan het gras zich na de oogst meteen verder ontwikkelen.

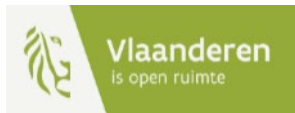
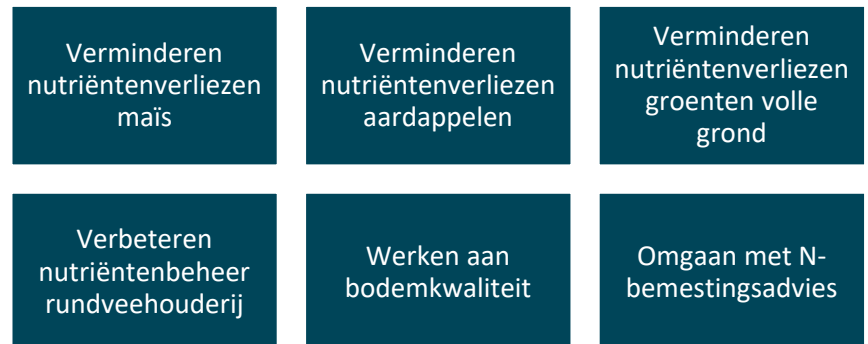

De techniek heeft veel voordelen, maar hoe pak je het aan? Meer informatie kan je terugvinden in:

[Infofiche over onderzaai gras bij maïs](#)

▶ Facebook: B3W.vlaanderen

▶ Thema's B3W 2022

5 belangrijke lessen uit het Mestrapport

- ▶ Waterkwaliteit in landbouwgebied blijft slecht
- ▶ Juiste bemestingspraktijken nog onvoldoende toegepast
- ▶ Druk blijft hoog
- ▶ Maatregelen MAP 6 bereiken niet volle potentieel
- ▶ Naleving mestwetgeving moet beter

Vlaanderen
is open ruimte

PAUZE

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

www.vlm.be